

Voor ongeveer 2400 werknemers in de bos- en natuursector is er een cao. Voor deze sector is het misschien heel logisch dat het Bosschap de totstandkoming van deze cao altijd heeft gefaciliteerd van 1954 tot 2014. Maar zo logisch is dat helemaal niet, vertelt Ad Bouma, die dit jarenlang vanuit het Bosschap heeft gedaan. Bouma vertelt over de rol van het Bosschap in de cao die tot nu toe altijd stakingen heeft weten te voorkomen.

Raam-Cao Bos en Natuur Een vreemde eend in de bijt

— Geert van Duinhoven (redactie)

> Eigenlijk gaat het al jarenlang prima. Natuurlijk duren de gesprekken wel eens lang, wordt er geschorst, vallen er soms wat woorden, maar dat hoort bij het spel. Uiteindelijk komt er altijd wel een cao uit waar alle partijen tevreden mee zijn. En dat is bijzonder want zoveel wordt er doorgegaans niet verdiend in de bos- en natuursector en toch weten werkgevers en werknemers elkaar te vinden als het gaat om salaris en arbeidsomstandigheden.

Althans, meestal gaat het goed. In de jaren zeventig leken de onderhandelingen op een gegeven moment muurvast te zitten. De werknemers dreigden met arbeidsonrust, met een staking. Dat zou de allereerste keer zijn en daar zaten de werkgevers behoorlijk mee in hun maag. Zou er dan voor de eerste keer in de geschiedenis geen cao komen en wel een staking? Op een dergelijke cultuuromslag zat niemand te wachten en uiteindelijk kwamen de partijen er toch uit. Weer was het gelukt om overeenstemming te krijgen. Een staking was voorkomen.

Rust in de sector

Sinds die tijd is het volgens voormalig adjunct-

secretaris van het Bosschap, Ad Bouma, nooit meer zó spannend geweest. Sinds de oprichting van het Bosschap in 1954 heeft deze organisatie de onderhandelingen gefaciliteerd, tot dit werd overgenomen door de VBNE in 2014. Bouma trad de laatste jaren op als secretaris. Eigenlijk een nogal vreemde constructie want waarom zou een publiekrechtelijke organisatie als het Bosschap zich met de onderhandelingen bezig houden tussen werkgevers en werknemers? Bouma: "Dat is zo gegroeid en eigenlijk had daar ook niemand problemen mee. Maar feit is wel dat de overheden, waaronder Staatsbosbeheer, meebetaalden aan de totstandkoming cao voor de sector, terwijl zij er zelf geen gebruik van maakten. Een aantal jaar geleden hebben de partijen binnen het Bosschap gediscussieerd over de taken. Een aantal taken kon vervallen, maar men was unaniem over de rol van het Bosschap in de cao-onderhandelingen: die was te belangrijk om er mee te stoppen. Terwijl de verzorging van het cao-secretariaat door het Bosschap in feite een vreemde eend in de bijt is. Zo'n secretariaat kan immers in principe heel goed door een private organisatie worden gevoerd. Bovendien profiteren dus niet alle gele-

dingen binnen het Bosschap van dat secretariaat. Maar alle partijen vonden en vinden het Bosschap hierin efficiënt, kosteneffectief, slagvaardig, kennis in huis, etc. En nog belangrijker is dat ook de overheden als werkgever het van groot belang vinden dat het rustig is in de sector, dat er goed betaald wordt en dat er geen arbeidsonrust is. Zij hebben het dus altijd prima gevonden om er indirect aan mee te betalen dat er een goede cao tot stand kwam. Dat is bij mijn weten een unieke constructie."

Raam-cao

En er is meer bijzonders aan de hand met de cao, vindt Bouma. Vroeger was de cao een overeenkomst tussen - aan de kant van de werkgevers - de Nederlandse vereniging van bouseigenaren en de Algemene vereniging inlands hout en - aan de kant van de werknemers - de FNV Bondgenoten en de CNV Vakmensen. Een organisatie als Natuurmonumenten maakte weliswaar gebruik van die cao maar maakte uiteindelijk eigen afspraken met haar werknemers. Sinds 2005 is er een Raam-cao waarin de belangrijkste algemene afspraken staan. Vervolgens zijn er meerdere uitwerkingen.

foto Hans van den Bos, Bosbeeld.nl

Hiermee was de deur geopend om de cao te verbreden. De cao was er voortaan niet alleen voor personeel in het bos maar ook in natuur en landschap. Een cao voor zowel terreinpersoneel als ander personeel zoals administratieve medewerkers werkzaam bij bedrijven en organisaties die bos en natuur beheren. Ad Bouma daarover in een terugblik: "Niemand wist hoe dat er precies moest uitzien. Het was onmogelijk om de oude cao een op een over te nemen en we moesten de nodige aarzeling overwinnen. Ik ben toen maar gaan schrijven op basis van voorbeelden uit andere sectoren; en dat is uiteindelijk, vele concepten verder, de verbrede cao geworden." Inmiddels is er al tien jaar sprake van een raam-cao met daaronder drie ondernemingsdelen: een voor de particuliere bedrijven, een voor de provinciale landschappen en een voor Natuurmonumenten. Het gaat om ongeveer 2.400 werknemers in dienst bij ongeveer 170 werkgevers. Overigens is de cao niet algemeen verbindend verklaard. Dat betekent dat cao-partijen zich verplicht aan de afspraken moeten houden, maar dat werkgevers die niet bij één van de werkgeverspartijen zijn aangesloten, zich niet aan die cao

hoeven te houden. Bouma heeft zeker niet de indruk dat veel bedrijven zich er aan onttrekken. Maar als ze dat doen, zijn er geen sancties. Bovendien sluiten die bedrijven dan wel vaak aan bij de cao of volgen ze een andere cao, bijvoorbeeld die voor de hoveniersbedrijven. In die cao's gaat het vaak over geld, over salarissen. Maar niet alleen. Ook scholing, veiligheid, arbo-zaken komen in de onderhandelingen aan bod. En via het Fonds Colland Arbeidsmarktbeleid is er heel veel gebeurd op deze onderwerpen zoals het Arbohandboek, scholing, de scholingsadviseur en zaken rondom de Beroepsbegeleidende leerweg. Salarissen zijn dan wellicht het meest opvallende maar dus zeker niet het enige.

Vrijwilligers

De Vereniging voor Bos- en Natuurterreineigenaren neemt voor wat betreft de cao-onderhandelingen sinds 2014 de plek in van het Bosschap. Volgens Bouma zal er daarmee niet essentieel iets hoeven veranderen: zolang de leden van de VBNE het belang zien van een goede cao zal de VBNE die taak kunnen uitvoeren. "Wel denk ik dat er in de toekomst misschien iets met de vrijwilligers

moet gebeuren. Ik snap dat je die niet zomaar onder de cao bos en natuur kunt laten vallen, maar alles wat we in de cao afspreken over veiligheid en arbo geldt eigenlijk ook voor de vele vrijwilligers in bos en natuur. Ik zou nu ook niet weten hoe je dat moet doen, maar het lijkt me zinnig om daar bijvoorbeeld ooit een extra paragraaf aan te wijden of een soort intentieverklaring." <

redactie@vakbladnbl.nl

VBNE

Sinds 1 januari 2014 faciliteert de VBNE in de persoon van Annika van Dijk de cao-onderhandelingen. Aan tafel zitten nog steeds dezelfde partijen maar een belangrijke verandering is dat de overheden nu niet meer direct of indirect meebetalen aan de totstandkoming van de cao. De partners in het overleg kijken momenteel hoe ze de cao verder kunnen moderniseren, onder andere door te onderzoeken of en zo ja hoe vrijwilligers en zzp-ers daarin een plek kunnen krijgen.